

taler nemlig ikke om moralsk fordærvede Mænd, men om en demoraliseret Tankegang, som selve Hr. M. L. i sin Artikel viser i Spørgsmaalet om den gifte Kvindes Ligestilling med Manden, idet han siger: „I Betragtning af den højst vigtige Opgave, Naturen har tildelt Kvinden fremfor Manden i Ægteskabet, har det hidtil været rigtigt og naturligt, at Manden udadtil optraadte som Familiens Overhoved.“ M. L. kan med sin bedste Vilje ikke se andet — altsaa ogsaa han bærer Vidnesbyrd om en demoraliseret Tankegang, naar det gælder Kvindesagen.

Mennesket, Samfundsborgeren er ikke til for Ægtemanden i hans Hustru. Kun Elskerinden, Husholdersken, Børnefødersken, Kvinden ved den hyggelige Arne, den indelukkede Familekvinde, der taalmodig og stille lader Familiens Overhoved afgøre alle Sager, hun er Ægtemandens Ideal.

Talen om Agtelse og Kærlighed bliver kun til Fraser, naar faktisk al Myndighed udad i Samfundet er berøvet den gifte Kvinde.

At der gives Forhold, hvor Konens Stemme i Hjemmets indre Anliggender er den afgørende, er der ikke Tvivl om. Manden har let ved at være eftergivende paa disse Punkter; han sidder faktisk inde med Pengekassen, saa hendes Herskerlune rækker ikke langt, naar hun vitterlig skal bede sin Mand om hver Øre til sit og Husets Brug.

Hr. M. L. siger, han er ikke blind for, at der er mindre gode Forhold — men dem taler jeg slet ikke om. Reformer maa altid komme fra de lykkeligste og bedste Forhold, og det er netop de Ægtefæller, som har Agtelse for og Kærlighed til hinanden, der tør tale aabent om det uretfærdige i deres Stilling. Det er de Ægtefæller, der har Trang til at sige: alt, hvad der er mit, det er ogsaa dit.

Hvorledes skulde en Hustru kunne sige det nu? Det vilde jo være Ironi — thi „Manden er“ i Følge Loven „encraadende i Fællesboet uden Hensyn til, hvem der har bragt det til Veje.“

Hr. M. L. spørger: „Dersom Forældre ikke kan blive enige om Børnenes Skolegang og senere Oplærelse, var der da vundet

noget ved, at Loven gav dem lige Bestemmelsesret?“ — „At der kan komme Harmoni og Lykke i Ægteskabet ud deraf, — det kan jeg ikke fatte,“ siger Hr. M. L. videre.

Atter den demoraliserede Tankegang.

Af Frygt for Uenighed ønsker Ægtemanden at beholde Eneherskerens Magt over Hus og Børn. — Jeg betonedes netop stærkt i min Artikel, at Lovgivningen maa se paa Ægtefællerne som paa to selvstændige Individer. Ægtefællerne bør i økonomisk Henseende være som to Kompagnoner, der indretter deres Hus, som det passer dem bedst. Gør de det, vil det ogsaa blive dem let at tage Bestemmelse om, hvorledes de indbyrdes vil ordne Afgørelsen ved deres Børns Opdragelse.

Hr. M. L. mener, at det vilde være den forkerte Ende at begynde Kvindesagen paa, at stille den gifte Kvinde lige med Manden udadtil. Jeg tillader mig fremdeles at tro, at den gifte Kvindes Myndiggørelse er det allerførste Skridt, hvorfra alle Reformer for Kvinderne vil kunne faa nogen Betydning; thi kun ud fra hendes Myndighed vil Dørene kunne faa en anden Opdragelse.

Vedbliver hun nemlig al umyndiggøres, naar hun gifter sig, vil al faglig Uddannelse af unge Kvinder kun betragtes som et midlertidigt Arbejde, som der ikke vil blive lagt synderlig Vægt paa, da det for den unge Pige kun er et Tidsspørgsmaal, hvorimod hun, naar den gifte Kvinde vedbliver at være myrdig efter Ægteskabet, kan fortsætte sin Gærning, være Haandværker eller Næringsdrivende, være Medinteressent i Mandens Forretning eller hvad andet, hun ønsker.

Men Huset — Børnene? vil de fleste spørge. Vi kan sikkert være ganske rolige i den Henseende; thi der er ingen Grund til at tro, at Kvinden skulde blive en daarligere Moder og Opdrager, fordi hun indtager en selvstændig Stilling i Ægteskabet og bliver ansvarlig som Samfundsborger; men der er meget mere Grund til at tro, at hvis en Hustru tager sin Del af Erhvervet paa sig, vil en mindre anstrængt Arbejdsdag for Manden gøre ham bedre skikket til at deltage i Opdragelsesarbejdet som Fader, end

de fleste Mænd for Øjeblikket er. Børnene trænger dog ikke mindre til en faderlig end til en moderlig Opdragelse.

Hr. M. Lazarus har Ret i, at Lovregler ikke skaber Kærlighed og Forstaaelse mellem Ægtefæller, thi Loven er kun Former for Livet, men Lovregler kan være saa skærende og strammende Baand, at de kan kvæle og dræbe den fri Livsbetingelse — og det er det, vore Love for den gifte Kvinde gør paa vort nuværende Kulturtrin, saa jeg vil endnu en Gang bede Kvindesagsvenner virke for at løsne den gifte Kvindes Baand.

Johanne Meyer.

Lidt for gammeldags.

Fru Redaktør!

Tillad mig et Par Bemærkninger.

Som næringsdrivende og skatteydende Kvinde har jeg i flere Aar drevet en selvstændig Forretning og derved ernæret mig selv og mine Børn. Forretningslivet har imidlertid sin anstrængende Side, og jeg har derfor den Skik, efter at have tilbragt min Dag i Travlhed, indelukket bag Butikens Disk, at nyde et Par Aftentimer i den fri Luft. Jeg er derfor Abonnent i Tivoli, men kan ikke nægte, at jeg føler det som en stor Krænkelse, at jeg ikke kan faa løst Abonnementskort, uden paa en Mands Navn, da Tivoli stadigt endnu fastholder den traditionelle Skik: „Damer kan kun erholde Abonnementskort paa en navngiven Herres Navn.“ Bringer maaské vedkommende Herre Attest med for god Opførsel og sædelig Vandel, inden han faar Lov at blive Abonnent? eller er det kun af Kvinder, man frygter en upassende Opførsel?

I sig selv er Sagen latterlig, da enhver Mand og Kvinde for 50 Øre kan gaa igennem Tælleapparatet, men ved Tivolis gammeldags Fordring ved Salg af Abonnementskort fastholdes den bornerte Opfattelse, at en dannet ung Dame ikke kan gaa alene i Tivoli om Aftenen, medens det netop gælder om, at i et Etablissement som dette enhver

Niels saa' sig omkring. Det samme Blik som saas hos Moderen under Samtalen med Sofie.

„Er det umuligt for dig, kære Østrøm, at skaffe mig et Laan, jeg er nødt til at have fat i nogle Penge, og kan jeg ingen faa at laane, saa tror jeg, jeg maa tage mig noget andet til.“

Han lod Øjnene glide nedad Strømmen. Kammeraten fulgte Blikket, klappede ham paa Skulderen og sagde efter en Stunds Forløb:

„Naa, vær nu ikke mismodig. Jeg kan ikke gøre noget for Dig i Dag, men gaa til Lundberg, han kan maaské hjælpe dig. Det er aldrig saa galt som det ser ud til; Tusender har været i værre Knibe end Du er, og har dog slaaet sig igennem. Hav bare Mod, der findes nok en Udvej. Aa, for Fanden, Klokken er allerede 3; Farvel, kære Ven . . . Vi ses i Morgen.“

Niels saa' efter ham og gik videre med endnu langsommere Skridt. Denne Lundberg, ja, han maatte gaa til ham straks. Han boede paa Regeringsgatan og spiste hjemme i Familien. Lidt efter stod han

2)

N e d a d.

Skitse af Daniel Sten.

„Nu maa Du give mig nogle Skillinger, Du, for din Mo'r har brugt dem, hun havde, og jeg har nu blot 2 Kr. tilbage! Du er jo Embedsmand og faar Løn . . . søde, rare lille Niels, Du skal faa Hundrede Tusinde Kys for 20 Kr.“

Niels saa' paa hende med saa underligt et Blik. Hans Øjne ligesom udvidedes, der kom et Udtryk af Angest i dem, og skønt med næsten dirrende Stemme sagde han dog sit forstrøtningsfulde:

„Ja, jeg lover det helligt, Du skal faa Penge.“

Hun var allerede henne hos Moderen, klappede hende, hjalp hende med at ordne det lille Værelse, og skænkede Niels et taknemligt Blik, da han lidt efter forlod det

lille Hjem paa fjerde Sal i Gamle Præstegaten.

Niels gik hjem til sit lille Ungkarleværelse, som han havde lejet Dagen i Forvejen og endnu ikke betalt. Han gik over Norrebro. Der mødte han en Kammerat, der ligesom han var ansat ved Postvæsenet. Niels standsede, gik et lille Stykke med ham og spurgte saa i en frygtssom og skamfuld Tone, om han ikke kunde laane han tre eller fire Kroner . . . han trængte lige i Øjeblikket saa stærkt til Penge.“

Kammeraten slog flere Gange i Luften med sin Stok og rystede paa Hovedet.

„Det gør mig virkelig ondt, kære Bang, men — jeg kan ikke. Hvis Du var kommen i Gaar, da fik jeg Brev hjemmefra, men Pengene er borte i Dag. Bjørnemad udsammen. Det er ogsaa en Pokkers ussel Redelighed saaledes at gaa Aar ud og Aar ind uden at faa Løn. Havde jeg ikke min Gamle, saa . . . Du, Bang, hvad har Du egentlig at leve af, Du maa naturligvis ogsaa leve paa Gæld ligesom vi andre, ikke sandt?“